

nosztalgiával: „A mindentudás ördöge / helyett a semmi szótárát uram. . . terhes tudásnál többet ér / tudni mindig hogy mi tilos / zúzott könyvlapnál szárnyalóbb / az érintetlen papiros” (IgeNEM!). A kilépni a taposómalomból igénye, egy időn kívüli állapot akarása tűnik a megoldásnak, amikor „a test csupán / sejtvez: lecsupaszítva vár”, akár a vigyázállásban fehérlő doberdói katoná.

Hogy mi hiányzik még a képből? Pro primo: Lászlóffy kötete könyvesboltjainkból, pro secundo: a verskedvelő olvasó.

CSAPÓ Julianna

S Z Í N H Á Z

SZÍNHÁZI NAPLÓ

Jubilál a becskerekai Madách Színház. Örülök neki, hiszen negyven évvel ezelőtti alapításukra emlékeznek, joggal büszkén, mert hosszú, nehéz éveken át fennmaradtak, voltak nagy-nagy sikereik, egy időben, rövid két-három évre, 1953-tól 1956-ig hivatásos színházként is működhettek Vajdaság azon vidékén, a Bánátban, ahol a Bácskához hasonló nagy múltra tekint vissza a magyar nyelvű színjátszás, de ahol a felszabadulás után nem alakult magyar színház, mint Szabadkán. Jubilálnak, megérdemelten, mert ebben a cudar világban is dolgoznak, van erejük műkedvelni, ünnepelhetnek, mert vannak kipróbált régi és lelkes új tagjaik.

Érthető, hogy örömmel mentem el a munkával történő jubilálás újvidéki stációjára, a becskerekiek két előadására, Jean Poirot *Kellemes húsvéti ünnepeket* című vígjátékának és Momo Kapor *A vikend végén* című színművének előadására, az előbbit Barácius Zoltán, az utóbbit pedig Ljiljana Arsenov rendezte.

Hivatásos színházhoz szoktam, nagyon ritkán látok műkedvelő előadást. Más mércével mérem tehát a színházat, a rendezést, a színészi játékot, olyannal, amely nem alkalmazható még olyan jó amatőr társulat teljesítményére sem, mint amilyen a becskerekai. Most sem akarok kritikát írni. Még véleményt sem szeretnék mondani. Azt azonban láttam, örömmel tapasztaltam, hogy Tóth Irén profi együttesben is megálló tehetség, hogy Izelle Károly alkatától idegen szerepet is elfogadhatóvá tud tenni, hogy Drndárszki Ilona vérbeli komika.

Amikor műkedvelő előadást látok, csodát látok. Csodálom ezeket az embereket, akik napi gondjaik, munkájuk mellett erőt, időt találnak esténként színjátszani, próbára járni, szöveget tanulni, szerény tehetségükkel illúziót varázsolni. Ugyanakkor óhatatlanul arra is gondolok, mire lennének képesek, ha jobb, megfelelőbb darabot választanak nekik, mint ahogy történik. Mert a műkedvelő színjátszás talán legvitathatóbb pontja a darabválasztás. Közben arra is gondolni kell, mi lenne az igazán jó, alkalmas darab az amatőröknek. Az Újvidéken látott két előadás közül Kapor kétszemélyes műve tűnik alkalmasabbnak. Életszagú, kár, hogy ezerszer megírt közhelyekből áll, s kár, hogy fordítása nyelvileg nem a legszerencsésebb. Műfaja szerint a francia darab is megfelelő. Világa – a nagypolgári pénzvilág – azonban idegen a történet megjelenítőtől. És sajnos, ez nagyon is meglátszik az előadáson.

Nem véletlen tehát, hogy felötlik, választ igényel a kérdés: hogyan kell a műkedvelőknak játszaniuk? Mint Shakespeare *Szentivánéji álmában* a mesterembereknek, meg-

ejtő naiv bájjal, minden manírtól mentesen, eredendő romlatlansággal? Vagy a profikat utánozva? Esetleg úgy, mint a fiatal, főleg egyetemistaegyüttesek teszik: választani egy különös, sajátos formanyelvet, ún. kísérleti színházat csinálni? S ha az utóbbi utat választják, akkor ez meddig járható, csupán egy produkciónyit, egy-két évnnyit, vagy huzamosabb ideig?

A Madách Színház láthatóan a leghagyományosabb műkedvelési utat választotta, járja. Azt és úgy játszani, mint a hivatásos együttesek, mint a profik. S ez talán a legnehezebb. Ugyanakkor azonban az itteni magyar műkedvelésben ennek van a legnagyobb hagyománya. Nyilván ezzel a stílusváltozattal érhető el legnehezebben siker, mert ez a színjátszás tökéletes mása kíván lenni a hivatásnak, ugyanakkor viszont nincsenek meg erre a feltételei. Talán éppen ezért kell ezt a műkedvelő-változatot a legtöbbre becsülni.

Sokkal jobban, mint ahogy Újvidéken tapasztaltam, ahol az első előadáson talán még vagy hatvanan-nyolcvanvan voltunk a nézőtérben, az estin azonban talán tíznél is kevesebben voltunk kíváncsiak a vendégjátékra. Nem tudom, hol volt az állandó színházi közönségünk, hol voltak a színész kollégák, akik közül legtöbben egykor éppen műkedvelőként indultak, sőt éppen Becskereken, hol voltak azok, akik nagy szeretettel magyarságunk megőrzésére figyelmeztetnek?

A becskerekai Madách Színház mindenképpen nagyobb figyelmet, érdeklődést érdemelt volna – Újvidéken.

Legkevésbé azért, mert negyvenéves fennállásukat ünneplik.

GEROLD László